

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІNET
З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

“ПОГОДЖЕНО”
Заступник Міністра
В.В.Лазоришинець
“16” *Квітень*, 2010 р.

**КЛІНІЧНА ПАРАЗИТОЛОГІЯ ТА
ТРОПІЧНА МЕДИЦИНА**

програма навчальної дисципліни
(курс за вибором)

для студентів вищих медичних навчальних закладів
III-IV рівнів акредитації

Спеціальності:

7.110101 «Лікувальна справа»

7.110104 «Педіатрія»

7.110105 «Медико-профілактична справа»

“ПОГОДЖЕНО”
Директор Центрального
методичного кабінету з вищої
медичної освіти МОЗ України

“15” *Квітень*, 2010 р.
Т.С.Вітенко

Київ – 2010

Програму розробив викладацький склад опорної кафедри інфекційних хвороб Національного медичного університету імені О.О. Богомольця: завідувач кафедри, д.мед.н., доцент **О.А. Голубовська**; д.мед.н., доцент **А.В. Шкурба**; к.мед.н., доцент **Н.В. Митус**

Рецензенти:

Л.І. Остапук – начальник навчально-методичного відділу, доцент кафедри анатомії людини Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, к.мед.н., член робочої групи МОЗ України по запровадженню положень Болонської декларації у навчальний процес у ВМ(Ф)НЗ (накази МОЗ України від 17.06.2004 №309 та від 04.12.2008 р. №721)

О.А. Бурка – асистент кафедри акушерства і гінекології №1, Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, к.мед.н., член робочої групи МОЗ України по запровадженню положень Болонської декларації у навчальний процес у ВМ(Ф)НЗ (накази МОЗ України від 17.06.2004 №309 та від 04.12.2008 № 721)

С.О. Крамарев – завідувач кафедри дитячих інфекційних хвороб Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, д.мед.н., професор

Л.В. Мороз – завідувач кафедри дитячих інфекційних хвороб Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова, д.мед.н., професор

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма елективної дисципліни з клінічної паразитології та тропічних інфекційних хвороб для вищих медичних закладів освіти України III-IV рівнів акредитації складена для спеціальностей «Лікувальна справа» 7.110101, «Педіатрія» 7.110104, «Медико-профілактична справа» 7.110105 напряму підготовки 1101 «Медицина» відповідно до таких нормативних документів:

– освітньо-кваліфікаційні характеристики (ОКХ) і освітньо-професійні програми (ОПП) підготовки фахівців, затверджені наказом МОН України від 16.04.03 №239 «Про затвердження складових галузевих стандартів вищої освіти з напряму підготовки 1101 «Медицина»;

– експериментальний навчальний план, розроблений на принципах Європейської кредитно-трансферної системи (ECTS) і затверджений наказом МОЗ України від 31.01.2005 за №52 «Про затвердження та введення нового навчального плану підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст» кваліфікації «Лікар» у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації України за спеціальностями «Лікувальна справа», «Педіатрія», «Медико-профілактична справа»;

– рекомендації щодо розроблення навчальних програм навчальних дисциплін, затверджених наказом МОЗ України від 24.03.2004 за №152 «Про затвердження рекомендацій щодо розроблення навчальних програм навчальних дисциплін» зі змінами та доповненнями, внесеними наказом МОЗ України від 12.10.2004 за №492 «Про внесення змін та доповнень до рекомендацій щодо розроблення навчальних програм навчальних дисциплін»;

– наказ МОЗ України від 31.01.03 за №148 «Про заходи щодо реалізації положень Болонської декларації у системі вищої медичної та фармацевтичної освіти»;

– інструкція про систему оцінювання навчальної діяльності студентів за умови кредитно-модульної системи організації навчального процесу (Медична освіта у світі та в Україні. Затверджено МОЗ України як навчальний посібник для викладачів, магістрів, аспірантів, студентів. Київ. Книга плюс, 2005).

– наказ МОЗ України від 27.07.07 за №414 «Про внесення змін до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 31.01.2005 р. №52 «Про затвердження та введення нового навчального плану підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» кваліфікації «лікар» у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації України за спеціальностями «лікувальна справа», «педіатрія», «медико-профілактична справа»;

– лист МОЗ України від 21.01.2008 р. №08.01-22/65

Термін навчання за спеціальностями: «Лікувальна справа» 7.110101, «Педіатрія» 7.110104, «Медико-профілактична справа» 7.110105 – 6 років. Кінцеві цілі з дисципліни для всіх зазначених спеціальностей однакові, тому складена єдина програма елективного курсу з клінічної паразитології та тропічної медицини

Згідно з навчальним планом вивчення елективного курсу «Клінічна паразитологія та тропічна медицина» здійснюється на VI році навчання.

Елективний курс «Клінічна паразитологія та тропічна медицина» як навчальна дисципліна:

а) базується на вивченні студентами медичної і біологічної фізики, морфологічних дисциплін, мікробіології, вірусології та імунології, фізіології, патофізіології, внутрішніх хвороб, хірургії, неврології, дерматології, епідеміології, офтальмології, отоларингології, ендокринології, клінічної фармакології, реаніматології, інфекційних хвороб та інтегрується з цими дисциплінами;

б) спрямована на поглиблення знань з інфекційної патології країн з тропічним, субтропічним кліматом в умовах значного поширення міжнародних зв'язків, туризму, міграції населення, міжнародного розподілу трудових ресурсів

в) сприяє більш глибокому вивченню студентами сімейної медицини, що передбачає інтеграцію викладання з цією дисципліною та формування умінь застосовувати знання з клінічної паразитології, тропічної медицини у процесі подальшого навчання і в професійній діяльності;

г) сприяє більш широкому розумінню основ здорового способу життя та профілактики порушення функцій організму в процесі життєдіяльності.

У загальній системі підготовки лікаря елективний курс «Клінічна паразитологія і тропічна медицина» посідає важливе місце з урахуванням поглиблення міграції населення України до країн з тропічним кліматом внаслідок зростання міжнародного туризму, міжнародного перерозподілу трудових ресурсів, необхідності формування у майбутніх лікарів клінічного мислення, вмінь та практичних навичок, які забезпечують своєчасну діагностику паразитарних і тропічних інфекційних хвороб та їхніх ускладнень, призначення раціонального лікування, вибір оптимальної тактики в разі надання невідкладної допомоги. Особлива увага у викладанні дисципліни приділяється питанням ранньої діагностики, лікуванню хворих на догоспітальному етапі, що сприяє підвищенню якості підготовки лікаря, передусім для амбулаторного підрозділу охорони здоров'я.

Організація навчального процесу здійснюється за кредитно-модульною системою відповідно до реалізації положень Болонської декларації у системі вищої медичної освіти.

Згідно з навчальним планом підготовки фахівців (наказ №414 МОЗ України від 23.07.2007), елективний курс «Клінічна паразитологія та тропічна медицина» вивчається студентами на VI курсі. Програма розрахована на 4,5 кредиту, що містить 1 модуль: 80 аудиторних годин та 55 годин – самостійна робота студентів.

Модуль 1.

Клінічна паразитологія та тропічна медицина

Змістовий модуль 1:

Клінічна паразитологія та тропічна медицина

1. Особливості перебігу інфекційних хвороб у країнах з тропічним кліматом. Хвороби мандрівників, принципи профілактики.
2. Особливості діареї мандрівників. Протозойні інвазії кишечника: амебіаз, балантидіаз, лямбліоз.
3. Лейшманіози.
4. Трипаносомози.
5. Проблеми малярії. Ускладнені форми малярії. Лікування малярії, спричиненої резистентними штамми збудників. Сучасна профілактика.
6. Інші протозойні хвороби: бабезіоз, токсоплазмоз, пневмоцистоз, кріптоспорідіоз, ізоспоріоз, акантоамебіази. Лепра. Мавпяча віспа.
7. Глистяні інвазії тропічних та субтропічних регіонів: анкілостомідози, клонорхоз, фасціольоз. Парагонімоз. Стронгілоїдоз як ВІЛ-асоційований гельмінтоз. Дракункульоз.
8. Загальна характеристика філяріозів. Онхоцеркоз, лооз, вухереріоз, бругіоз. Принципи діагностики, лікування та профілактики філяріозів.
9. Шистосомози.
10. Зоонози: сап, меліоїдоз, содоку, стрептобацильоз, лістеріоз, ящур.
11. Арбовірусні інфекції. Особливості клінічного перебігу. Геморагічні гарячки: Ебола, Ласса, Марбург, денге, чікунгун'я, південноамериканські геморагічні гарячки.
12. Арбовірусні інфекції (продовження). Флеботомна гарячка. Енцефаліти: каліфорнійський, венесуельський, американські кінські, японський, долини Ріфт. Поняття про поворотні тифи.

13. Особливості перебігу рикетсіозів: плямиста гарячка Скелястих гір, цуцугамуші, ендемічний висипний тиф, кліщовий висипний тиф Північної Азії. Гарячка Ку. Бартонельоз. Ерліхіоз.

14. Інфекційні захворювання, що увійшли до переліку подій, які можуть уявляти надзвичайну ситуацію в галузі охорони здоров'я у міжнародному масштабі та підпадають під дію Міжнародних санітарних правил 2005р. Легенева чума, жовта гарячка, гарячка Західного Нілу.

15. ПМК.

Кредитно-модульна система організації навчального процесу (КМСОНП) спонукає студентів систематично вчитися впродовж навчального року і має забезпечити підвищення якості підготовки студентів.

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом елективних курсів є практичні заняття та самостійна робота студентів (СРС).

Практичні заняття за методикою їх організації є клінічними і передбачають:

- Курацію хворих на паразитарні хвороби, яка здійснюється за заданим алгоритмом дій студентів.
- Розгляд теоретичних питань та набуття практичних навичок за стандартними переліками до кожного практичного заняття та під час підсумкового модульного контролю.
- Аналіз архівних історій хвороб.
- Вирішення ситуаційних завдань.
- Стандартизований тестовий контроль, усне і письмове опитування.

Самостійна робота студентів (СРС) посідає у вивченні елективного курсу вагомe місце. Окрім традиційної підготовки студентів до практичних занять і модульного контролю, а також опанування переліком тем, що винесені для самостійного вивчення, вона включає роботу студентів у клініці в позааудиторний час з оволодінням практичними навиками, складання ними схем дифдіагностики та алгоритмів обстеження хворих. Ефективність СРС повинна забезпечуватись співпрацею студентів і викладачів.

Кафедри інфекційних хвороб мають право вносити зміни до навчальної програми залежно від організаційних і технічних можливостей, напрямків наукових досліджень, епідеміологічних особливостей регіону у межах 15%, але мають виконати в цілому обсяг вимог з дисципліни згідно з кінцевими цілями ОКХ і ОПП за фахом підготовки та навчальними планами.

Засвоєння теми контролюється на практичних заняттях відповідно до конкретних цілей. Підсумковий модульний контроль здійснюється по завершенню вивчення усіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля.

Рекомендується застосовувати такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: комп'ютерне і бланкове тестування, розв'язування ситуаційних задач, інтерпретація лабораторних досліджень, аналіз і оцінка результатів специфічних і інструментальних методів обстеження, контроль практичних навичок, відповіді на стандартизовані теоретичні питання.

СТРУКТУРОВАНІЙ ПЛАН ПІДГОТОВКИ З КУРСУ ЗА ВИБОРОМ «Клінічна паразитологія та тропічна медицина»

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин, з них			Рік навчання	Вид контролю	
	Всього	Аудиторних				
		Лекц.	Практ. занять.	СРС		
Кредитів ECTS	4,5				6	
Заліковий кредит: Модуль 1 І змістовий модуль	135 год. / 4,5 кр.		80	55		Поточний контроль на практичних заняттях ПМК на останньому занятті
Всього годин	135		80	55		
Тривалість практичних занять		5,3 год. – 0,18 кр.				

Примітка: 1 кредит ECTS – 30 год., аудиторне навантаження – 59,3%, СРС – 40,7%

2. МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення елективного навчальної дисципліни «Клінічна паразитологія та тропічна медицина» – кінцеві цілі встановлюються на

основі додатків Б і Г освітньо-професійної програми (ОПП) підготовки лікаря за фахом відповідно до блоку її змістового модулю і є основою для побудови змісту навчальної дисципліни (ГСВО-2003). Цілі (кінцеві і конкретні) сформульовані з точки зору «професійної діяльності» з урахуванням відповідних таксономічних рівнів. На підставі кінцевих цілей до змістового модуля сформульовані конкретні цілі у вигляді певних умінь (дій), цільових завдань, що забезпечують досягнення кінцевої мети вивчення дисципліни.

Кінцеві цілі дисципліни:

ПП.028. Виявляти основні клінічні симптоми, що формують характерний синдром щодо найбільш поширених тропічних інфекційних хвороб та паразитарних інвазій;

ПП.042. Ставити попередній діагноз найбільш поширених тропічних та субтропічних інфекційних хвороб та паразитарних інвазій (синдромальний та етіологічний);

ПП.046. Ставити попередній клінічний діагноз, планувати профілактичні та карантинні заходи щодо найбільш поширених субтропічних, тропічних інфекційних хвороб та паразитарних інвазій;

ПП.033. Інтерпретувати закономірності та особливості перебігу патологічного та епідеміологічного процесу при субтропічних, тропічних інфекційних хворобах;

ПП.066. Здійснювати диференціальну діагностику субтропічних, тропічних інфекційних та паразитарних хвороб з неінфекційними;

ПП.067. Інтерпретувати результати специфічних методів обстеження за наявності поєднаної патології – інфекційної та неінфекційної;

ПП.025. Визначити тактику ведення хворих на найбільш поширені тропічні інфекційні та паразитарні хвороби;

ПП.026. Визначити тактику госпіталізації та ізоляції інфекційних хворих;

ПП.063. Діагностувати невідкладні стани та надавати допомогу на догоспітальному етапі;

ПП.031. Демонструвати обізнаність щодо тропічних інфекційних хвороб як зброї масового ураження;

ПП.082. Прогнозувати наслідки субтропічних, тропічних інфекційних та паразитарних захворювань для здоров'я людини.

ПП.059. Демонструвати вміння ведення медичної документації у клініці інфекційних хвороб.

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1.

Клінічна паразитологія та тропічна медицина

Змістовий модуль 1.

Клінічна паразитологія та тропічна медицина

Конкретні цілі:

– Трактувати поняття «паразитологія», «тропічна медицина». Визначити місце субтропічних, тропічних інфекційних хвороб в системі інфекційних хвороб та тропічної медицини.

– Інтерпретувати епідеміологічні й патогенетичні закономірності, особливості клінічного перебігу, діагностики та профілактики паразитозів та тропічних інфекційних хвороб.

– Демонструвати навички клінічної і лабораторної діагностики найбільш поширених паразитозів та тропічних інфекційних хвороб та їхніх ускладнень.

– Діагностувати невідкладні стани при паразитозах та тропічних інфекційних хворобах.

– Призначати раціональне лікування хворим на найбільш поширені паразитози та тропічні інфекційні хвороби на різних етапах медичної допомоги.

– Визначати тактику госпіталізації та ізоляції хворих на найбільш поширені паразитози та тропічні інфекційні хвороби.

– Визначати лікувальну тактику в разі ускладнень або невідкладних станів при паразитозах та тропічних інфекційних хворобах.

– Планувати основні профілактичні заходи щодо паразитозів та тропічних інфекційних хвороб.

– Прогнозувати наслідки паразитозів та тропічних інфекційних хвороб на здоров'я людини.

Тема 1. Особливості перебігу інфекційних хвороб у країнах з тропічним кліматом. Хвороби мандрівників, принципи профілактики.

В регіонах з жарким кліматом патологія людини та тварин має свої особливості, які обумовлені перш за все специфікою природних факторів та рівнем соціально-економічного розвитку. Тропічний клімат сприяє виживанню найпростіших та гельмінтів у зовнішньому середовищі, а також розповсюдженню переносників та проміжних хазяїв паразитарних хвороб та гельмінтозів. Висока температура та вологість повітря сприяють розвитку електролітних порушень у організмі, що відображається на перебігу захворювань. Міжнародні мандрування стають дедалі популярними. Туристи постійно стикаються

з ризиком інфікування тими збудниками, які можуть спричинити важкий перебіг хвороби у неімунної особи. Тому знання клінічних проявів та профілактики тропічних хвороб набувають для лікарів особливого значення в сучасних умовах життя.

Тема 2. Особливості діареї мандрівників. Протозойні інвазії кишечника: амебiaz, балантидіаз, лямбліоз.

Однією з найбільш поширених проблем мандрівників є діарея їх. В світі до 800 млн. людей щорічно страждають на діарею мандрівників. Проблема паразитарних інвазій кишково-шлункового тракту є актуальною медичною та соціальною проблемою в тропічних країнах. Часто ці хвороби мають хронічний перебіг. Вони можуть загрожувати здоров'ю мандрівників.

Тема 3. Лейшманіози.

Лейшманіози є досить розповсюдженими захворюваннями в деяких країнах з тропічним кліматом. Характеризуються тривалим перебігом та можуть призвести до виснаження і загибелі хворого. У 2008 р. в Україні зареєстровано 2 місцевих випадки вісцерального лейшманіозу. У зв'язку з відсутністю настороженості лікарів, захворювання не було своєчасно діагностовано, що призвело до смерті хворих.

Тема 4. Трипаносомози.

Ця паразитарна інвазія має тривалий перебіг та призводить до інвалідації хворого. Є актуальною патологією в країнах з тропічним кліматом.

Тема 5. Проблеми малярії. Ускладнені форми малярії. Лікування малярії, спричиненої резистентними штамми збудників. Сучасна профілактика.

Біля 40% населення земної кулі проживає в ендемічних по малярії країнах. Щорічно в світі хворіє на малярію 500 млн. чоловік, з них 2 млн. помирає від ускладнень цього захворювання. У зв'язку з активізацією міграції населення, випадки малярії реєструються в Україні та інших країнах, які не є ендемічними. Відсутність настороженості лікарів в неендемічних регіонах часто є причиною пізньої діагностики та несвоечасного лікування, що погіршує прогноз.

Тема 6. Інші протозойні хвороби: бабезіоз, токсоплазмоз, пневмоцистоз, криптоспорідіоз, ізоспоріаз, акантоамебiази. Лепра. Мавпяча віспа.

Протозойні хвороби є серйозною проблемою людства. Убіквітарна поширеність токсоплазмозу, пневмоцистозу, бабезіозу

створює серйозні проблеми для системи охорони здоров'я. Особливе значення належить пневмоцистозу та криптоспорідіозу, які є ВІЛ-індикаторними паразитозами. Великий рівень захворюваності на лепру в світі, серйозні наслідки цього хронічного захворювання для захворілих вимагають вивчення цієї хвороби. Ліквідація натуральної віспи на земній кулі призвела до збільшення середньої тривалості життя людей на нашій планеті, однак наявність мавпячої віспи залишає небезпеку для всього людства виникнення тяжкої пандемії.

Тема 7. Глистяні інвазії тропічних та субтропічних регіонів: анкілостомідози, клонорхоз, фасціольоз. Парагонімоз. Стронгілоїдоз як ВІЛ-асоційований гельмінтоз. Дракункульоз.

Глистяні інвазії є особливо розповсюдженими в країнах з тропічним кліматом. Деякі з нематодозів можуть проникати в організм людини навіть через шкіру та характеризуються ураженням паренхіматозних органів. Стронгілоїдоз набуває значення як СНІД-асоційована інвазія. Дракункульоз є кандидатом до знищення на теренах земної кулі.

Тема 8. Загальна характеристика філяріозів. Онхоцеркоз, лоаоз, вухереріоз, бругіоз. Принципи діагностики, лікування та профілактики філяріозів.

За даними ВООЗ, в світі налічується до 120 млн. хворих на філяріози. Ці гельмінтози являють серйозну соціальну проблему, тому що змінюють зовнішність хворого і таким чином заважають його соціальної адаптації. Онхоцеркоз є основною причиною сліпоти в країнах з тропічним кліматом. Специфічна діагностика філяріозів має особливості, обумовлені періодичністю циркуляції збудника у крові. Лікування філяріозів потребує індивідуального підходу. Профілактика є актуальним питанням для країн, де поширені ці захворювання.

Тема 9. Шистосомози.

Шистосомози реєструються в 73 країнах з тропічним кліматом. Ці гельмінтози можуть мати тяжкий перебіг та призводить до порушення функції сечостатевої системи та шлунково-кишкового тракту у мандрівників.

Тема 10. Зоонози: сар, меліоїдоз, содоку, стрептобацильоз, лістеріоз, ящур.

Ці зоонози є серйозною проблемою південних країн. Лістеріоз є поширеним убіквітарно. Ящур призводить до серйозних епізоотій та захворювань людей.

Тема 11. Арбовірусні інфекції. Особливості клінічного перебігу. Геморагічні гарячки: Ебола, Ласса, Марбург, денге, чікунгун'я, південноамериканські геморагічні гарячки.

Актуальність арбовірусних хвороб взагалі та геморагічних гарячок обумовлена широкою поширеністю, схильністю до епідемічного перебігу, тяжкістю захворювань з розвитком геморагічного синдрому, частими небажаними наслідками.

Тема 12. Арбовірусні інфекції (продовження). Флеботомна гарячка. Енцефаліти: каліфорнійський, венесуельський, американські кінські, японський, долини Ріфт. Поняття про поворотні тифи.

Актуальність арбовірусних хвороб взагалі та енцефалітів обумовлена широкою поширеністю, схильністю до епідемічного перебігу, тяжкістю захворювань з розвитком геморагічного синдрому, частими небажаними наслідками. Тяжкість перебігу енцефалітів обумовлена ураженням центральної нервової системи. Поворотні тифи створюють серйозну проблему у субтропічних та тропічних регіонах та можуть бути занесені в північні райони світу.

Тема 13. Особливості перебігу рикетсіозів: плямиста гарячка Скелястих гір, цуцугамуші, ендемічний висипний тиф, кліщовий висипний тиф Північної Азії. Гарячка Ку. Бартонельоз. Ерліхіоз.

Рикетсіози створюють серйозну проблему інших країн внаслідок високого рівня летальності. Гарячка Ку є убиквітарною хворобою з можливим ураженням багатьох органів та систем. Бартонельоз хоча і є природно-вогнищевою інфекцією Південної Америки, але призводить там до серйозних наслідків. Ерліхіоз є зоонозам із убиквітарним поширенням при імунодефіцитах.

Тема 14. Інфекційні захворювання, що увійшли до переліку подій, які можуть уявляти надзвичайну ситуацію в галузі охорони здоров'я у міжнародному масштабі та підпадають під дію Міжнародних санітарних правил 2005р. Легенева чума, жовта гарячка, гарячка Західного Нилу.

У 2005 році були прийняті нові Міжнародні санітарні правила, які встановили новий порядок організації боротьби із найбільш злісними інфекційними хворобами, які можуть створити надзвичайну ситуацію як на рівні однієї країни, так і всього людства. Високий можливий рівень летальності таких хвороб робить актуальним їх вивчення.

Тема 15. ПМК

**4. Орієнтовна структура залікового кредиту – модуль 1:
«Клінічна паразитологія та тропічна медицина»**

№ з/п	Теми	Лекції	Практ. заняття	Самостійна робота студента	
				СРС	Індив. СРС
Змістовий модуль 1.					
Клінічна паразитологія та тропічна медицина					
1.	Особливості перебігу інфекційних хвороб у країнах з тропічним кліматом. Хвороби мандрівників, принципи профілактики.	-	5,3	3,5	Скласти алгоритм обстеження хворого з тривалою гарячкою, який захворів після перебування у тропіках
2.	Особливості діареї мандрівників. Протозойні інвазії кишечника: амебіаз, балантидіаз, лямбліоз.	-	5,3	3,5	
3.	Лейшманіози.		5,3	3,5	
4.	Трипаносомози.		5,3	3,5	
5.	Проблеми малярії. Ускладнені форми малярії. Лікування малярії, спричиненої резистентними штамми збудників. Сучасна профілактика.		5,3	3,5	Скласти таблицю диференціальної діагностики захворювань, що перебігають з лихоманкою та гепатоліснальним синдромом
6.	Інші протозойні хвороби: бабезіоз, токсоплазмоз, пневмоцистоз, кріптоспоридіоз, ізоспоріаз, акантоамебіази. Лепра. Мавпяча віспа.		5,3	3,5	
7.	Глистяні інвазії тропічних та субтропічних регіонів: анкілостомідози, клонорхоз, фасціольоз. Парагонімоз. Стронгілоїдоз як ВІЛ-асоційований гельмінтоз. Дракункульоз.		5,3	3,5	

8.	Загальна характеристика філяріозів. Онхоцеркоз, лоаоз, вухереріоз, бругіоз. Принципи діагностики, лікування та профілактики філяріозів.	5,3	3,5
9.	Шистосомози	5,3	3,5
10.	Зоонози: сап, меліоїдоз, содоку, стрептобацильоз, лістеріоз, ящур.	5,3	3,5
11.	Арбовірусні інфекції. Особливості клінічного перебігу. Геморагічні гарячки: Ебола, Ласса, Марбург, денге, чікунгун'я, південноамериканські геморагічні гарячки.	5,3	3,5
12.	Арбовірусні інфекції (продовження). Флеботомна гарячка. Енцефаліти: каліфорнійський, венесуельський, американські кінські, японський, долини Ріфт. Поняття про поворотні тифи.	5,3	3,5
13.	Особливості перебігу рикетсіозів: плямиста гарячка Скелястих гір, цуцугамуші, ендемічний висипний тиф, кліщовий висипний тиф Північної Азії. Гарячка Ку. Бартонельоз. Ерліхіоз.	5,3	3,5
14.	Інфекційні захворювання, що увійшли до переліку подій, які можуть уявляти надзвичайну ситуацію в галузі охорони здоров'я у міжнародному масштабі	5,3	3,5

	та підпадають під дію Міжнародних санітарних правил 2005р. Легенева чума, жовта гарячка, гарячка Західного Нілу.				
15.	ПМК.	-	5,3	3,5	2,5
	Разом	-	80		55

Примітка: аудиторна робота – 59,3%, СРС – 40,7%

5. Тематичний план практичних занять з дисципліни «Клінічна паразитологія та тропічна медицина»

№ з/п	Тема	Кількість годин
Змістовий модуль I.		
Паразитарні інфекції та інфекційні хвороби тропічних країн		
1.	Особливості перебігу інфекційних хвороб у країнах з тропічним кліматом. Хвороби мандрівників, принципи профілактики.	5,3
2.	Особливості діареї мандрівників. Протозойні інвазії кишечника: амебіаз, балантидіаз, лямбліоз.	5,3
3.	Лейшманіози.	5,3
4.	Трипаносомози.	5,3
5.	Проблеми малярії. Ускладнені форми малярії. Лікування малярії, спричиненої резистентними штамми збудників. Сучасна профілактика.	5,3
6.	Інші протозойні хвороби: бабезіоз, токсоплазмоз, пневмоцистоз, кріптоспорідіоз, ізоспоріаз, акантоамебіази. Лепра. Мавпяча віспа.	5,3
7.	Глистяні інвазії тропічних та субтропічних регіонів: анкілостомідози, клонорхоз, фасціольоз. Парагонімоз. Стронгілоїдоз як ВІЛ-асоційований гельмінтоз. Дракункульоз.	5,3
8.	Загальна характеристика філяріозів. Онхоцеркоз, лоаоз, вухереріоз, бругіоз. Принципи діагностики, лікування та профілактики філяріозів.	5,3
9.	Шистосомози.	5,3
10.	Зоонози: сап, меліоїдоз, содоку, стрептобацильоз, лістеріоз, ящур.	5,3

11.	Арбовірусні інфекції. Особливості клінічного перебігу. Геморагічні гарячки: Ебола, Ласса, Марбург, денге, чікунгун'я, південноамериканські геморагічні гарячки.	5,3
12.	Арбовірусні інфекції (продовження). Флебтомна гарячка. Енцефаліти: каліфорнійський, венесуельський, американські кінські, японський, долини Ріфт. Поняття про поворотні тифи.	5,3
13.	Особливості перебігу рикетсіозів: плямиста гарячка Скелястих гір, цуцугамуші, ендемічний висипний тиф, кліщовий висипний тиф Північної Азії. Гарячка Ку. Бартонельоз. Ерліхіоз.	5,3
14.	Інфекційні захворювання, що увійшли до переліку подій, які можуть уявляти надзвичайну ситуацію в галузі охорони здоров'я у міжнародному масштабі та підпадають під дію Міжнародних санітарних правил 2005р. Легенева чума, жовта гарячка, гарячка Західного Нілу.	5,3
15.	ПМК.	5,3
	Разом	80

Тематичний план самостійної роботи студентів (СРС)

№ з/п	Тема	Кількість годин	Вид контролю
	Підготовка до практичних занять, теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок.		
1.	Особливості перебігу інфекційних хвороб у країнах з тропічним кліматом. Хвороби мандрівників, принципи профілактики.	3,5	Поточний контроль на практичних заняттях
2.	Особливості діареї мандрівників. Протозойні інвазії кишечника: амебіаз, балантидіаз, лямбліоз.	3,5	
3.	Лейшманіози.	3,5	
4.	Трипаносомози.	3,5	
5.	Проблеми малярії. Ускладнені форми малярії. Лікування малярії, спричиненої резистентними штамми збудників. Сучасна профілактика.	3,5	
6.	Інші протозойні хвороби: бабезіоз, токсоплазмоз, пневмоцистоз, криптоспоридіоз, ізоспоріаз, акантоамебіази. Лепра. Мавпяча віспа.	3,5	

7.	Глистяні інвазії тропічних та субтропічних регіонів: анкілостомідози, клонорхоз, фасціольоз. Парагонімоз. Стронгілоїдоз як ВІЛ-асоційований гельмінтоз. Дракункульоз.	3,5	Контрольна ПМК	
8.	Загальна характеристика філяріозів. Онхоцеркоз, лоаоз, вухереріоз, бругіоз. Принципи діагностики, лікування та профілактики філяріозів.	3,5		
9.	Шистосомози.	3,5		
10.	Зоонози: сап, меліоїдоз, содоку, стрептобацильоз, лістеріоз, ящур.	3,5		
11.	Арбовірусні інфекції. Особливості клінічного перебігу. Геморагічні гарячки: Ебола, Ласса, Марбург, денге, чікунгун'я, південноамериканські геморагічні гарячки.	3,5		
12.	Арбовірусні інфекції (продовження). Флебтомна гарячка. Енцефаліти: каліфорнійський, венесуельський, американські кінські, японський, долини Ріфт. Поняття про поворотні тифи.	3,5		
13.	Особливості перебігу рикетсіозів: плямиста гарячка Скелястих гір, цуцугамуші, ендемічний висипний тиф, кліщовий висипний тиф Північної Азії. Гарячка Ку. Бартонельоз. Ерліхіоз.	3,5		
14.	Інфекційні захворювання, що увійшли до переліку подій, які можуть уявляти надзвичайну ситуацію в галузі охорони здоров'я у міжнародному масштабі та підпадають під дію Міжнародних санітарних правил 2005р. Легенева чума, жовта гарячка, гарячка Західного Нілу.	3,5		
15.	ПМК.	3,5		
16.	Індивідуальна робота: Скласти алгоритм обстеження хворого з тривалою гарячкою, який захворів після перебування у тропіках.	2,5		««
17.	Скласти таблицю диференціальної діагностики захворювань, що перебігають з лихоманкою та гепатолієнальним синдромом.			

18.	Скласти таблицю диференціальної діагностики гарячок, що перебігають з геморагічним синдромом.		
19.	Скласти таблицю диференціальної діагностики хвороб з ураженням білої речовини мозку.		
	Разом	55	

7. Перелік питань, які повинен засвоїти студент при вивченні дисципліни «Клінічна паразитологія та тропічна медицина»

Змістовий модуль 1.

Клінічна паразитологія та тропічна медицина

Особливості перебігу інфекційних хвороб у субтропічних та тропічних регіонах.

Характеристика предмету «медицина мандрівників», особливості його настанов, складових. Профілактика хвороб мандрівників.

Складові, особливості перебігу, надання допомоги та профілактика діареї мандрівників.

Етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічні прояви, ускладнення, діагностика, дифдіагностика, лікування та профілактика амебіазу.

Етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, дифдіагностика, лікування та профілактика лямбліозу.

Етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічні прояви, ускладнення, діагностика, дифдіагностика, лікування та профілактика балантидіазу.

Етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічні прояви, ускладнення, діагностика, дифдіагностика, лікування та профілактика лейшманіозів.

Етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічні прояви, ускладнення, діагностика, дифдіагностика, лікування та профілактика трипаносомозів.

Етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічні прояви, ускладнення, діагностика, дифдіагностика, лікування та профілактика малярії.

Етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічні прояви, ускладнення, діагностика, дифдіагностика, лікування та профілактика бабезіозу.

Етіологія, епідеміологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви, ускладнення, діагностика, дифдіагностика, лікування та профілактика токсоплазмозу.

Етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічні прояви, ускладнення, діагностика, дифдіагностика, лікування та профілактика кріптоспоридіозу.

Етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічні прояви, ускладнення, діагностика, дифдіагностика, лікування та профілактика пневмоцистозу.

Етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічні прояви, ускладнення, діагностика, дифдіагностика, лікування та профілактика ізоспоріазу.

Етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічні прояви, ускладнення, діагностика, дифдіагностика, лікування та профілактика акантоамебіазів.

Етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічні прояви, ускладнення, діагностика, дифдіагностика, лікування та профілактика лепри.

Етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічні прояви, ускладнення, діагностика, дифдіагностика, лікування та профілактика мавпячої віспи.

Етіологія, епідеміологія, клінічні прояви, лабораторна діагностика гельмінтозів (анкілостомідози, клонорхоз, фасціольоз, парагонімоз, стронгілоїдоз, дракункульоз).

Етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічні прояви, ускладнення, діагностика, дифдіагностика, лікування та профілактика філяріозів.

Етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічні прояви, ускладнення, діагностика, дифдіагностика, лікування та профілактика шистосомозів.

Етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічні прояви, ускладнення, діагностика, дифдіагностика, лікування та профілактика зоонозів (сап, меліоїдоз, содоку, стрептобацильоз, лістеріоз, яшур).

Поняття про арбовірусні інфекції. Особливості клінічного перебігу, класифікація, профілактика.

Етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, дифдіагностика та лікування геморагічних гарячок (Ебола, Ласса, Марбург, денге, чікунгун'я, південноамериканські геморагічні гарячки).

Етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, дифдіагностика та лікування флеботомної гарячки.

Етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, дифдіагностика та лікування енцефалітів (каліфорнійський, венесуельський, американські кінські, японський, долини Ріфт).

Поняття про поворотні тифи. Етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, дифдіагностика та лікування ендемічного та епідемічного поворотного тифу.

Етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, дифдіагностика та лікування рикетсіозів: плямиста гарячка Скелястих гір, цуцугамуші, ендемічний висипний тиф, кліщовий висипний тиф Північної Азії.

Етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, дифдіагностика та лікування гарячки Ку.

Етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, дифдіагностика та лікування бартонельозу.

Етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, дифдіагностика та лікування ерліхіозу.

Етіологія, епідеміологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, дифдіагностика та лікування інфекційних захворювань, що увійшли до переліку подій, які можуть уявляти надзвичайну ситуацію в галузі охорони здоров'я у міжнародному масштабі – легеневої чуми, жовтої гарячки, гарячки Західного Нілу.

Перелік професійних умінь.

Вміти обґрунтувати попередній клінічний діагноз найбільш поширених тропічних інфекційних хвороб та паразитарних інвазій.

Вміти розпізнавати ускладнення та невідкладні стани у хворих на найбільш поширені тропічні інфекційні хвороби та паразитарні інвазії.

Вміти призначати план обстеження хворим на найбільш поширені тропічні інфекційні хвороби з та паразитарні інвазії.

Здійснювати клінічну і лабораторну диференціальну діагностику тропічних інфекційних хвороб та паразитарних інвазій.

Призначати раціональне лікування хворим на тропічні інфекційні хвороби та паразитарні інвазії на різних етапах медичної допомоги.

Вміти надавати невідкладну допомогу хворим на тропічні інфекційні хвороби та паразитарні інвазії.

Планувати основні профілактичні заходи щодо тропічних інфекційних хвороб та паразитарних інвазій.

8. ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

з елективного курсу «Клінічна паразитологія та тропічна медицина»

Форми контролю і система оцінювання здійснюються відповідно до вимог програми елективного курсу «Клінічна паразитологія та тропічна медицина» (Інструкція про систему оцінювання навчальної діяльності студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу (МОЗ України, 2005) та Наказу МОЗ України від 23.07.2007р. №414 «Про внесення змін до наказу МОЗ України від 31.01.2005р. №52»).

Оцінка з елективного курсу «Клінічна паразитологія та тропічна медицина», що представлений одним модулем, є рейтинговою та визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності, індивідуальної роботи та підсумкового модульного контролю (у балах), що виставляється при оцінюванні знань студента відповідно до переліку питань, визначеного програмою курсу.

Максимальна кількість балів, що присвоюється студенту при засвоєнні модулю (залікового кредиту) становить 200.

Поточний контроль здійснюється відповідно до конкретних цілей на кожному з практичних занять. Для контролю рекомендується застосовувати наступні засоби контролю рівня підготовки студентів:

тестові завдання (для контролю теоретичної підготовки студента) та ситуаційні задачі (для оцінки уміння застосовувати теоретичні знання у конкретних ситуаціях). Поточний контроль проводиться також шляхом опитування студентів та аналізу їх участі у загальній дискусії під час практичних занять.

Поточне оцінювання студентів на кожному занятті проводиться за 4-бальною системою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) з подальшим перерахунком у багатобальну шкалу.

Оцінка «відмінно» виставляється у випадку, коли студент знає зміст заняття та лекційний матеріал у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпно точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує ситуаційні задачі різного ступеня складності; бере активну участь в дискусії та обговоренні тематичних питань під час практичних занять, демонструючи володіння матеріалом основних та додаткових джерел інформації.

Оцінка «добре» виставляється за умови, коли студент знає зміст заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання студент відповідає без помилок; вирішує всі ситуаційні задачі, відчувачи складнощі лише у найважчих випадках; бере участь в обговоренні тематичних питань на практичних заняттях, демонструючи володіння матеріалом основних рекомендованих джерел інформації.

Оцінка «задовільно» ставиться студентові на основі його знань основного змісту заняття та при задовільному рівні його розуміння. Студент спроможний вирішувати видозмінені (спрошені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує ситуаційні задачі, відчувачи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно; намагається взяти участь в обговоренні окремих тематичних питань, але загальної підготовки не вистачає для адекватного ведення дискусії.

Оцінка «незадовільно» виставляється у випадках, коли знання і вміння студента не відповідають вимогам «задовільної» оцінки; студент пасивно стежить за ходом обговорення тематичних питань, не беручи в ньому участь, має явні труднощі при відповіді на прямі питання викладача.

Перерахунок поточної успішності студента при вивченні модуля «Клінічна паразитологія та тропічна медицина»:

Оцінка «відмінно» – 8 балів;

Оцінка «добре» – 6,5 балів;

Оцінка «задовільно» – 5 балів;

Оцінка «незадовільно» – 1 бал.

Оцінювання самостійної роботи: оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю. Індивідуальна робота оцінюється у 8 балів.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність, дорівнює 120 балів. Вона вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем у модулі з додаванням балів за індивідуальну самостійну роботу ($8 \times 14 + 8 = 120$).

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «3», на кількість тем у модулі ($5 \times 14 = 70$).

Оцінювання ПМК

Підсумковий модульний контроль здійснюється по завершенні вивчення всіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля. До підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні заняття, та при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Студенту, який з поважної причини мав пропуски навчальних занять, вносяться корективи до індивідуального навчального плану і дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну. Для студентів, які пропустили навчальні заняття без поважних причин, рішення про їх відпрацювання приймається індивідуально деканом факультету.

Форми проведення підсумкового контролю мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної підготовки (з використанням стандартизованих завдань, усне або письмове опитування) та контроль професійних умінь (ситуаційні задачі, інтерпретація результатів додаткових методів обстеження хворого) відповідно до ОКХ.

Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 50 балів з можливих 80. Доцільно встановити співвідношення балів за теоретичні знання та професійні вміння (зважаючи на їхню провідну роль) як 40-30%: 60-70%.

Бали за ПМК конвертуються у оцінку за традиційною шкалою наступним чином:

Бали за ПМК	Оцінка за чотирибальною шкалою
від 70 до 80	«5» (відмінно)
від 60 до 69	«4» (добре)
від 50 до 59	«3» (задовільно)
Нижче 50	«2» (незадовільно)

Оцінювання модулю. Бали з модулю для студентів, які успішно виконали програму, конвертуються на кафедрі у традиційну чотирибальну шкалу за абсолютними критеріями як наведено у таблиці:

Бали з модулю	Оцінка за чотирибальною шкалою
від 170 до 200	«5» (відмінно)
від 140 до 169	«4» (добре)
від 139 до 120	«3» (задовільно)
Нижче 120	«2» (незадовільно)

9. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

Возіанова Ж.І. Інфекційні і паразитарні хвороби. – Київ: «Здоров'я», 2002. – Т.2. – 656 с.

Паразитарные болезни человека / Под ред. Сергиева В.П. – СПб: «Фолиант», 2006. – 585 с.

Руководство по инфекционным болезням / Под ред. Лобзина Ю.В. – СПб: «Фолиант», 2003. – 1036 с.

Шувалова Е.П., Алмазов В.А., Антонов М.М., Антонова Т.В., Беляева Т.В., Зарицкий А.Ю., Змушко Е.И., Иванова Л.А., Левашов Ю.Н., Шляхто Е.В. Тропические болезни. Учебник / Под ред. Е.П. Шуваловой. – 5-е изд., пер. и доп. – СПб.: «ЭЛБИ-СПб», 2004. – 704 с.

Допоміжна:

Инфекционные болезни: руководство для врачей / под ред. Покровского В.И. – М.: «Медицина», 1996. – 256 с.

Клинико-лабораторная диагностика инфекционных болезней: руководство для врачей. – СПб.: «Фолиант», 2001. – 384 с.

Руководство по тропическим болезням / под ред. Лысенко А.Я. – Москва: «Медицина», 1983. – 510 с.

Шлосберг Дэвид, Шульман Ионас А. Дифференциальная диагностика инфекционных болезней. – Москва: «Бином», СПб.: «Невский диалект», 1999. – 305 с.

№ п/п	№ змін	№ змін
1	1	1
2	2	2
3	3	3
4	4	4
5	5	5
6	6	6
7	7	7
8	8	8
9	9	9
10	10	10
11	11	11
12	12	12
13	13	13
14	14	14
15	15	15
16	16	16
17	17	17
18	18	18
19	19	19
20	20	20
21	21	21
22	22	22
23	23	23
24	24	24
25	25	25
26	26	26
27	27	27
28	28	28
29	29	29
30	30	30
31	31	31
32	32	32
33	33	33
34	34	34
35	35	35
36	36	36
37	37	37
38	38	38
39	39	39
40	40	40
41	41	41
42	42	42
43	43	43
44	44	44
45	45	45
46	46	46
47	47	47
48	48	48
49	49	49
50	50	50
51	51	51
52	52	52
53	53	53
54	54	54
55	55	55
56	56	56
57	57	57
58	58	58
59	59	59
60	60	60
61	61	61
62	62	62
63	63	63
64	64	64
65	65	65
66	66	66
67	67	67
68	68	68
69	69	69
70	70	70
71	71	71
72	72	72
73	73	73
74	74	74
75	75	75
76	76	76
77	77	77
78	78	78
79	79	79
80	80	80
81	81	81
82	82	82
83	83	83
84	84	84
85	85	85
86	86	86
87	87	87
88	88	88
89	89	89
90	90	90
91	91	91
92	92	92
93	93	93
94	94	94
95	95	95
96	96	96
97	97	97
98	98	98
99	99	99
100	100	100

№ п/п	№ змін	№ змін
1	1	1
2	2	2
3	3	3
4	4	4
5	5	5
6	6	6
7	7	7
8	8	8
9	9	9
10	10	10
11	11	11
12	12	12
13	13	13
14	14	14
15	15	15
16	16	16
17	17	17
18	18	18
19	19	19
20	20	20
21	21	21
22	22	22
23	23	23
24	24	24
25	25	25
26	26	26
27	27	27
28	28	28
29	29	29
30	30	30
31	31	31
32	32	32
33	33	33
34	34	34
35	35	35
36	36	36
37	37	37
38	38	38
39	39	39
40	40	40
41	41	41
42	42	42
43	43	43
44	44	44
45	45	45
46	46	46
47	47	47
48	48	48
49	49	49
50	50	50
51	51	51
52	52	52
53	53	53
54	54	54
55	55	55
56	56	56
57	57	57
58	58	58
59	59	59
60	60	60
61	61	61
62	62	62
63	63	63
64	64	64
65	65	65
66	66	66
67	67	67
68	68	68
69	69	69
70	70	70
71	71	71
72	72	72
73	73	73
74	74	74
75	75	75
76	76	76
77	77	77
78	78	78
79	79	79
80	80	80
81	81	81
82	82	82
83	83	83
84	84	84
85	85	85
86	86	86
87	87	87
88	88	88
89	89	89
90	90	90
91	91	91
92	92	92
93	93	93
94	94	94
95	95	95
96	96	96
97	97	97
98	98	98
99	99	99
100	100	100

**КЛІНІЧНА ПАРАЗИТОЛОГІЯ
ТА ТРОПІЧНА МЕДИЦИНА**

програма навчальної дисципліни
(курс за вибором)
для студентів вищих медичних
навчальних закладів
III-IV рівнів акредитації

- Спеціальності:
7.110101 «Лікувальна справа»
7.110104 «Педіатрія»
7.110105 «Медико-профілактична справа»

Підписано до друку 23.07.2010 р.
Формат 60×84/16. Обсяг 1,5 друк. арк. Зам. 273*р.
Друк різнографічний. Наклад 35.
Друкарня НМУ. Пр. Перемоги, 34